

ÓŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW w WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z NR

1308

1. Obiekt 164

ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY

2. Czas powstania

1636-38; 1709 r.;
1764-1768 r.

3. Miejscowość

DUKLA

2.

4. Adres

38-450 Dukla ul. Trakt Węgierski 8a

nr hipoteczny lwh 18 gm. kat. Dukla; nr ewid. 25, 27/2,
27/3, 27/4, 26; KW [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo podkarpackie,
pow. KROŚNIENSKI
gmina Dukla

6. Poprzednie nazwy miejscowości

1366 – Dukle; 1402 – Dukla

7. Przynależność administracyjna 1.VI. 1975

województwo rzeszowskie
powiat Krosno

8. Właściciel i jego adres

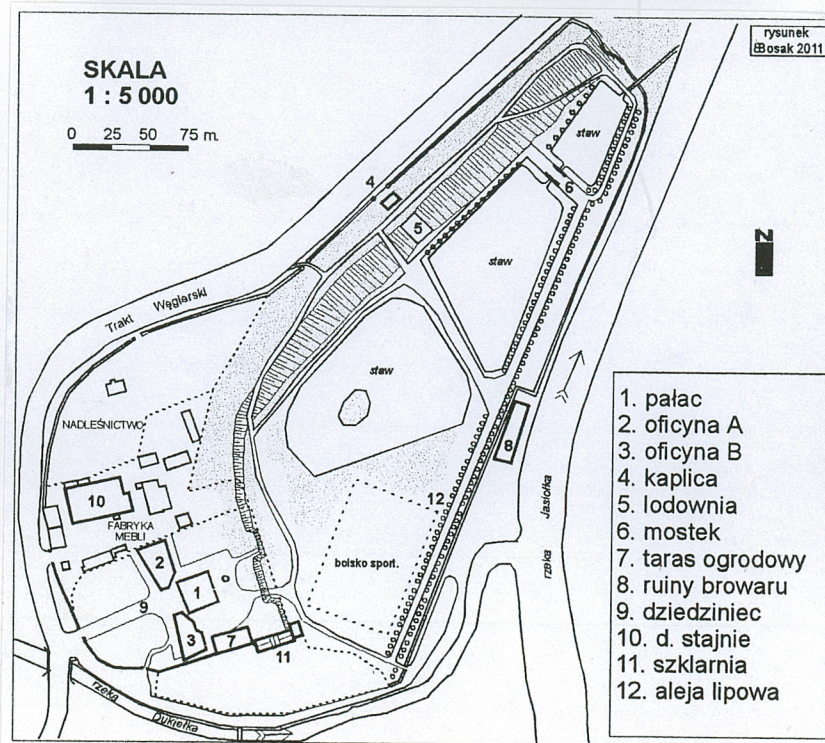
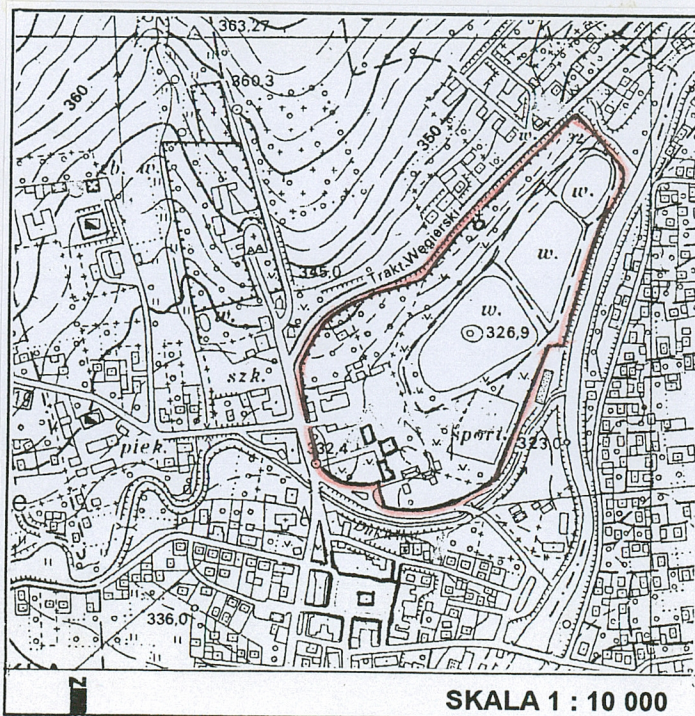
Starostwo Powiatowe w Krośnie
(Skarb Państwa).

9. Użytkownik i jego adres

1. Muzeum Historyczne w Dukli 38-450 Dukla, ul. Trakt
Węgierski 8a; 2. KFM spółka z o.o. Krosno, ul. Kletówki 52;
3. Lasy Państwowe Nadleśnictwo Dukla

10. Rejestr zabytków

A – 276 z dnia 2 kwietnia 1992 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Zespół pałacowo-parkowy w Dukli jest wynikiem nawarstwień architektoniczno-planistycznych.

Najstarszy dwór obronny wzniesiony został ok. poł. XVI w. przez Jana z Zakliczyna Jordana. O ile fragmenty budowli z tego czasu wtórnie użyto do późniejszego zamku, to nie zachowały się żadne przekazy o rozwiązaniu jego otoczenia.

W 1600 r. od Aleksandra Zborowskiego z rodziny Jordanów, Dukla przeszła w posiadanie Krzysztofa Drohojewskiego, a ten w 1601 r. majątek sprzedał Andrzejowi z Kurozwęk Męcińskiemu. W 1636 r. część Dukli zakupił Franciszek Bernard Mniszech, starosta sanocki, kasztelan sądecki.

W miejscu zniszczonego dworu Jordana, w latach 1636-38 staraniem F. B. Mniszcha, wzniesiono nową rezydencję „palazzo in forteca” szkoły nowowłoskiej, o silnych wpływach rodzimych. Jej budowę ukończono między 1696 a 1709 r. z inicjatywy Józefa Wandalina Mniszcha (w 1710 r. odkupił od Męcińskich pozostałą część Dukli).

Z okresu istnienia fortyfikacji czterobastionowej brak jest informacji o ogrodzie zamkowym, ale zachowane stawy parku dukielskiego mogą być pozostałością z tego czasu, jako usytuowane poza murami urządzenia obronnego. Słusznym wydaje się zapis Swiejkowskiego: zarys ogrodu dukielskiego jak i resztki jego dawnej dekoracji pozwalają wnioskować, że powstał on pod wpływem stylu Le Notre'a, a pochodzi z czasów Józefa W. Mniszcha i jego robót restauracyjnych przy zamku z 1709 r.

Z wykorzystaniem elementów wcześniejszych budowli, powstało obecne założenie pałacowe w latach 1764-68, jako okazała późnobarokowa rezydencja typu „entre cour et jardin”, zrealizowana z inicjatywy Jerzego Augusta Wandalina Mniszcha – marszałka nadwornego koronnego i jego żony Marii Amalii z Brühlów,

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja – założenie pałacowo-parkowe położone jest na pn.-wsch. od centrum Dukli, obejmuje obszar o urozmaiconym ukształtowaniu, i o nieregularnym obrysie, tworzący gruszkowatą formę. Określa go od pn.-zach. strony droga krajowa biegnąca do przejścia granicznego w Barwinku, od pd. rzeczka *Dukielka*, która dopływa do rzeki *Jasiołki*, otaczającej od wschodniej strony park. Całość otacza murowane ogrodzenie.

Główny wjazd od drogi krajowej – Traktu Węgierskiego wprowadza na duży dziedziniec (z drogą, chodnikiem i trawnikami oraz z ekspozycją sprzętu wojskowego), i od tej strony, na osi, usytuowane są obiekty pałacowe: pałac poprzedzony dwoma oficynami, stojącymi po jego bokach.

Najbliższe otoczenie od pn. strony stanowią zabudowania gospodarcze (dawne stajnie koni cugowych – obecnie stolarnia, a dalej na pn. – teren zajmuje Nadleśnictwo).

Obiekty wpisane do rejestru zabytków z dn. A – 276 z dnia 2 kwietnia 1992 r.

1. Pałac
2. Dwie Oficyny
3. Kaplica
4. Lodownia
5. Park
6. Elementy architektury i plastyki ogrodowej (kamienny most z filarami z ok. 1765 r.; studnia w kamiennej obudowie, XVIII w.)
7. Ogródzenie

w granicach historycznego ogrodzenia obejmującego działki: nr 25, 26, 27/1, 27/2.

Park – za pałacem, w kierunku pn.-wsch. rozciąga się obszerny park ze starodrzewem i trzema stawami; jego obszar liczy ok. 11 ha, o nierównym ukształtowaniu terenu, nieco opadającym ku *Jasiołce*. Założenie jest dość symetryczne, z trzema stawami na osi. W głąb parku schodzi się z tarasu ziemnego dwoma ścieżkami. Jedna prowadzi do części pn. tarasowej, w kierunku bocznej bramy, dalej kaplicy grobowej i nieopodal usytuowanej lodowni, oraz głębiej można prawie wzdłuż muru dojść do pn.-wsch. części parku, najwęższej, i trzeciego stawu. Następnie, wracając wsch. stroną jest dojście do najdłuższej alei drzewnej-lipowej, i dalej wzdłuż muru do miejsca, które w okresie powojennym zamieniono na boisko sportowe. Z tej strony jest widok na park, przed wielkim stawem, i miejsce gdzie kiedyś przepływała *Dukielka* (obecnie miejsca zapadniętej ziemi). Pierwotny taras nad *Jasiołką*, gdzie mieściły się wnętrza parterowe jest zarośnięty grabowym samosiewem (są tu pojedyncze okazy dębów). Ta część jest także przeznaczona na cele sportowe.

Na równinnej powierzchni parku, u podnóża wzniesienia, rozciąga się szereg trzech stawów różnej wielkości (ich brzegi otaczają przetrzebione aleje drzew). Forma wielkiego stawu została zdeformowana. Staw wielki, od średniego oddziela grobla z fragmentarycznie zachowanymi drzewami dawnej alei, która prowadzi do lodowni. Natomiast, staw średni od małego oddziela także grobla ale z ozdobnym mostkiem. Przy małym stawie, stanowiącym zakończenie osi wodnej, zachowały się z alei lipy, i od wsch. aleja grabowa; stąd kamiennymi schodkami dostępny jest teren pagórkowaty tylnej części parku (pn.-zach.), która obecnie ma charakter leśny. W pn.-wsch. krańcu parku rośnie dąb, skąd jest wgląd na parter trawnikowy, i biegnie tędy długa aleja lip wysokopiennych.

c.d. tekstu na wkładce nr 2

14. Kubatura -	15. Powierzchnia użytkowa parku – 12.50 ha	16. Przeznaczenie pierwotne założenie rezydencjonalne	17. Użytkowanie obecne muzealno- turystyczno-sportowe
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Od końca lat 50. do pocz. lat 80. prowadzono prace zabezpieczające, a następnie remontowo-konserwatorskie przy budynkach oficyn, oraz rekonstrukcyjne przy pałacu, oraz pozostałych obiektach założenia. Po 1981 r. rozpoczęto konserwację drzewostanu oraz roboty ziemne i porządkowe w parku, zmierzające do uczynienia jego kompozycji. W 2006 r. wykonywano prace pielęgnacyjne przy drzewach parkowych (usunięto czeremchę, robinie akacjową, klony, jesiony, lipę, kasztanowiec). Prace wykonywała firma Usługi Wysokościowe, Konserwacja i Chirurgia Drzew – Jan Grochmal z Korczyny.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Ogólnie obiekty pałacowe są w dobrym stanie technicznym. Obecnie park najbardziej wymaga specjalistycznej opieki, bowiem zieleń została najbardziej zaniedbana i zdewastowana. Dawny układ kompozycyjny parku wyznacza jeszcze ukształtowanie terenu, zachowane niektóre drogi alejowe i ścieżki. Występuje duża ilość samosiewów, która tworzy gęste skupiny i zagłusza wartościowe gatunki, a także niweluje dawne układy przestrzenne. Niektóre drzewa są uschnięte, lub dotknięte chorobą. Istnieją jeszcze okazy dębów, występuje grupa modrzewi. Istnieją aleje: lipowa (szczególnie zniszczona od pd.), grabowa, i drzew mieszanych ale są przetrzebione. Zachowane są trzy nawodnione stawy, choć nie czyszczone i o zarośniętych i zniszczonych brzegach. Założenie otoczone jest zabytkowym ogrodzeniem, i zabezpieczone ogrodzeniem z siatki (od strony pd. za tarasem widokowym). Od strony <i>Jasiołki</i> , po osunięciu się skarpy mur uległ zniszczeniu na pewnym odcinku.	
Badania architektoniczne prowadził: Michno S., <i>Badania architektoniczne w Dukli</i> , mps 1966, WKZ Rzeszów; <i>Sprawozdanie z badań architektonicznych zespołu pałacowego w Dukli</i> , oprac. Starzewska J., Rzeszów 1981, w: Archiwum UOZ w Krośnie, sygn. 3232. Badania archeologiczne: Proksa M. – badania sondażowe, 1981. <i>Badania odkrywkowe na istnienie polichromii; pałac oficyna A i B</i> , Dabrowska K., Filipowicz R., PP PKZ O/Rzeszów, 1981. <i>Inwentaryzacja budowlana konstrukcji dachowej. Fotografie</i> , oprac. J. Hanus, 2010, w: Archiwum UOZ w Krośnie, sygn. 6039.		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Prace remontowe i modernizacyjne przy budynkach oraz prace konserwatorsko-pielęgnacyjne przy parku należy prowadzić po uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi. Prace ziemne w obrębie dawnego systemu bastionowego należy prowadzić pod nadzorem archeologa (możliwość odkrycia ewentualnych murów, kurtyn, bastionów, fos). Jednym z kierunków ochrony powinno być scalenie przestrzenne założenia. Szczególnie dot. obszaru dawnej części gospodarczej - dz. nr 25, a także obszaru wykorzystywanego na boisko sportowe.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Plan katastralny- *Stadt Dukla sammt Enclave Lipowica und Zboiska in Galizien, 1851*, sekcja V, skala 1:2 880, w: Archiwum Państwowe w Rzeszowie, sygn. 1041.

Archiwum Państwowe w Przemyślu. Archiwum Geodezyjne – *Dukla, Mapa katastralna 1851r.; Dukla, Mapa katastralna 1853 r.*

22. Bibliografia

Swieykowski E, *Monografia Dukli*, Kraków 1903 (wyd. 1997).

Prek F.K., *Czasy i ludzie*. Przygotował do druku Barycz A., Wrocław 1959.

Bogdanowski J., *Park zabytkowy w Dukli. Studium kompozycyjne. Zespół Arch. I Krajobrazu. Instytut Urb. I Planowania Przestrzennego Politechniki Krakowskiej*, Kraków 1972.

Założenie pałacowo-parkowe w Dukli. Województwo krośnieńskie, mps, oprac. Ważny A., Rzeszów 1975, w: Archiwum UOZ w Krośnie, sygn. 3265.

Katalog Zabytków Sztuki, woj. krośnieńskie, pod red. Śnieżyńska-Stolotowa E. i Stolot F., *Krosno, Dukla i okolice*, Seria Nowa , T. I, z. 1, Warszawa 1977.

Teka Konserwatorska. Polska Południowo-wschodnia, Rzeszów 1985.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Barbara Bosak, VII. 2011 r. *Bosak*

Imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Barbara Bosak, VII. 2011 r. *Bosak*

Imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr Barbara Bosak, VII. 2011 r. *Bosak*

Miejsce przechowywania negatywów u B. Bosak *Bosak*

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających

27. Załączniki

3 wkładki

1. Miejscowość DUKŁA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ PAŁACOWY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Tekst
--------------------------------	--	--

może wg projektu drezdeńskiego architekta *Jana Fryderyka Knöbla*, zapewne pod kierunkiem *Leonarda Andrysa*, nadwornego budowniczego rodziny Mniszchów. Wtedy gruntownie przekształcono zamek na pałac o planie prawie kwadratu, 3-kondygnacyjny, przykryty dachem mansardowym. Po jego bokach wzniesiono dwie oficyny 2-kondygnacyjne, o wielobocznym planie, powstałe na reliktach XVII-wiecznych bastionów, a przy ich pn. i pd. stronie wąskie pawilony zamykające przestrzeń dziedzińca. Zmieniono główną oś założenia z pd.-pn. na zach.-wsch.

Po 1765 r. przemianom poddano ogród zamkowy, który stał się integralną częścią założenia pałacowego. W obręb kompozycji włączono rozległe układy alejowe, trzy duże baseny wodne zasilane kanałem od rzeczki *Dukielki*, naturalną rzekę *Jasiołkę*, i starodrzew. Ogród otrzymał przestrzeń komponowaną **na wzór francuskich ogrodów w stylu Le Notre'a**, przypisywaną architektowi Ricaud de Tirregaille Pierre, wykonującemu dla ostatnich Mniszchów projekty ogrodowe. Z tyłu, wzdłuż pałacu ciągnął się terasowy nasyp określony murem kamiennymi słupami, między którymi były sztachety (barierki), a pośrodku ozdobna brama wprowadzała do wnętrza ogrodu pałacowego. Przestrzeń ogrodu zdobiły ustawione na słupach kamienne elementy: ozdobne wazy rokokowe, przedstawienia trofeów wojennych, oraz bukiety kwiatowe, a także ławy kamienne, stół kamienny z żółciem ustawiony na osi pałacu, oraz stoły kamienne pod drzewami. Niedaleko pn. oficyny stała kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena, i nieopodal w ogrodzie usytuowano budynek teatru dworskiego. Założenie miało ogrodzenie murowane. Z drogi, do głównego wjazdu na dziedziniec pałacu przez *Dukielkę* prowadził most kamienny, zdobiony kamiennymi figurami świętych, w stylu późnego baroku. Ogród dukielski Mniszchów był urządzony zgodnie z duchem epoki baroku. Wtedy też wzniesiono stajnie i wozownie, przebudowane w XIX w. Poza ogrodzeniem parku, na rzekę *Jasiołkę* zbudowano browar (obecnie w ruinie).

Po Mniszchach, od 1779 r. założenie pałacowe, na drodze zakupu, przejął Józef Kanty hr. Ossoliński, a od 1780 r. odziedziczył Jerzy Ossoliński, później Maksymilian Ossoliński, pułkownik wojsk francuskich. Następnie, Dukla, drogą podziału lub kupna przeszła w posiadanie Antoniego Stadnickiego, a potem jego syna Franciszka, starosty ostrzeszowskiego (zm. 1810 r.). Po nim odziedziczyła córka Helena, ożeniona z gen. Wojciechem hr. Męcińskim (zm. 1839) (linia żarecka), potomkiem dawnych dziedziców Dukli z XVII w.

Ok. 1837 r. z inicjatywy Heleny ze Stadnickich Męcińskiej nastąpiła częściowa zmiana układu kompozycyjnego ogrodu, który wedle ówczesnej mody, otrzymał **cechy romantyczne**, charakterystyczne dla najwcześniejszej fazy tego okresu. Takie rozwiązanie pokazuje plan katastralny Dukli z 1851 r., będący najstarszym, graficznie odnotowanym obrazem założenia wraz z układem ogrodu pałacowego. Z tego planu odczytać można elementy XVIII-wiecznego ogrodu francuskiego (m.in. symetryczny układ alei, geometryczna forma dwóch stawów). Dużych rozmiarów zespół, o gruszkowatej formie, skierowany pd-zach.-pn.-wsch., posiadał zgrupowaną murowaną zabudowę od zach. strony. Wśród niej wyróżnia się kwadratowy plan pałacu, poprzedzony dwoma oficynami, prawie o antyetycznym układzie, obrysie trapezowatym, i po ich bokach, w stronę dziedzińca z pawilonami o rzucie wydłużonego prostokąta. Z tyłu, za pd. oficyną zaznaczono murowany taras widokowy na ogrody, i górę Cergową (pod nim piwnice z ok. 1765 r.) Wjazd do rezydencji, na osi fasady pałacu poprzedzał dużych rozmiarów, kolisty gazon z parterową roślinnością. Dziedziniec był brukowany i wysypany piaskiem. W ogrodzie ścieżki przebiegały swobodnie między polanami, z trzema stawami oddzielonymi groblami; największy staw, zasilany był wodą z rzeczki *Dukielki* otwartym kanałem wijącym się esowato. W latach 30. XIX w. duży staw częściowo przekształcono; otrzymał płynną linię brzegów, otwarty był na przestrzeń ogrodu, a pośrodku powstała kolistą wysp z altanką. Pozostałe stawy, o geometrycznej formie, tworzyły zamkniętą przestrzeń drzewami liściastymi, rosnącymi na ich brzegach. Duże kępy krzewów rozmieszczono głównie od pd.-wsch. strony, ale też występowały przy pn. stronie w zestawieniu z drzewami liściastymi i iglastymi. Część gospodarcza była w pn.-zach. narożu założenia, z czterema budynkami, i dalej z sadem. Część ogrodowa była w pd.-wsch. narożu.

Kolejnym sukcesorem został syn Wojciecha, Cezary Męciński, ożeniony z Gabryelą Starzeńską, a następnie i ich syn, Adam hr. Męciński (1847-1923), ożeniony z Józefą Kuczyńską. **Ok. 1861 r.** z ogrodu dukielskiego usunięto z czasów mniszcchowskich rzeźby, m.in. figurę N. M. Panny (ob. przed kościołem Bernardynów), figurę św. Ignacego Lojoli (ob. u sióstr w Bliznem), figurę św. Barbary – (stoi za miastem), figurę św. Józefa przy kościele. W **1875 r.** miał miejsce remont budynku pałacu.

Pod k. XIX w. pierwotny układ ogrodu dukielskiego był już słabo czytelny z powodu likwidacji niektórych alei i zatarcia ich wcześniejszej symetrii, przerostu drzew, i pozostałej roślinności. Przestrzeń parku przybrała charakter **ogrodu angielskiego**, o wyglądzie parkowo-krajobrazowym. Rozebrano budynek teatru dworskiego. Dziedziniec przed pałacem zamieniono na dziedziniec ogrodowy. Przy pd. elewacji pałacu zbudowano palmiarnię, która przetrwała do wybuchu II wojny. W parku, w zboczu dawnego tarasu wybudowano lodownię z kamienia. Barokowe, kamienne ozdoby z kolumn ustawiono na słupach ogrodzenia od frontu. Ogrodzeniem z bramą wjazdową oddzielono dziedziniec pałacu od części gospodarczej ze stajniami koni cugowych. Zmianie uległo ogrodzenie od zach. strony z bramą wjazdową, ze słupami zwieńczonymi wazonami, z żelaznymi barierkami, oraz podobna brama prowadziła na część gospodarczą (w dekoracji bramy były inicjały *AM*). E. Swieykowski (**po 1900 r.**) odnotował na lewo od pałacu, obok domku ogrodowego, rokokową figurę św. Jana Nepomucena (ob. stoi przed plebanią). Ostatnim właścicielem założenia był Stanisław Tarnowski-Męciński (1918-2006 r.), usynowiony przez A. Męcińskiego. Na podstawie zapisu notarialnego przejął dobra Dukla z Nadołem, Chyrowa, Głojsce, Lipowica, Mszana, Trzciana i Zboiska. Istnieje też przekaz, że własność nabył na rzecz małoletniego S. Tarnowskiego-Męcińskiego, jego ojciec Hieronim Tarnowski kontraktem kupna-sprzedaży z **1924 r.** W **1925 r.** w parku wybudowano kaplicę grobową Męcińskich.

W okresie międzywojennym założenie dukielskie nie uległo większym zmianom. Park utrzymywał kompozycję parku krajobrazowego; był zadbany i dobrze utrzymany (stare drzewa zabezpieczano plombami i metalowymi obręczami). Parter trawnikowy od strony ogrodu oraz kolisty parter na dziedzińcu ozdabiano roślinnością w donicach: agawami, dracenami, kaktusami, chińskimi różami. Prostokątny parter od ogrodu otaczał szpaler strzyżonych tui, a oś symetrii wyznaczała kolumna z rokokowym wazonem. Z tarasu pałacowego, w głąb parku schodziło się szutrowymi alejkami, które biegiły po obu stronach parteru; wszystkie alejki i ścieżki były wysypane szutrem. Przy bramie bocznej, w pn. części parku stał dom ogrodnika. W dalszej części parku, m. in. nad rzeką były partery trawnikowe; na nich rosły pojedyncze drzewa (dęby), pod którymi stały prostokątne lub owalne stoły, oraz ławy. Dobrze utrzymane były stawy; ich brzegi porastały wodne byliny i kwiaty. Wyspa na wielkim stawie miała ocembrowany brzeg, dookoła rósł żywopłot, a pośrodku dąb z ustawionym pod nim stołem z XVII w.

W 1944 r. założenie pałacowe przejął Skarb Państwa. Park dworski (12.50 ha) przeszedł w publiczne użytkowanie, a budynki miały różnych użytkowników. Część gospodarczą z budynkami podworskimi (dz. nr 25) przejęło Państwowe Nadleśnictwo; w budynku stajni cugowej urządzono najpierw zakład mechanizacji rolnictwa, a następnie stolarnię, co spowodowało postępującą degradację obiektu i otoczenia. W **1948 r.** w parku znajdowały się jeszcze kamienne ławki i rzeźby ogrodowe, dobrze zachowana była aleja lipowa, rosły graby, stare dęby, jesiony, jawor, buk, kasztany, ale runo niszczyło pasące się tu bydło. Architektura ogrodowa stopniowo uległa rozproszению, oraz zniszczeniu. W **1972 r.** zinventaryzowano 1128 drzew różnych, w tym 10% to drzewa uschnięte i pnie drzew wyciętych. Określono ok. 30 gatunków drzew. W **1975 r.** na terenie parku można było jeszcze spotkać ozdoby w postaci rokokowej rzeźby i architektury ogrodowej. W **1980 r.** część parku przeszła w użytkowanie Muzeum Braterstwa Broni; część parku i ogrodu od pd.-wsch. strony przystosowano na boisko sportowe. Dn. **02.04.1992 r.** do rejestru zabytków został wpisany zespół pałacowo-parkowy w Dukli.

W 2001 r. pełnomocnik Stanisława Tarnowskiego - Męcińskiego, synowie Jan i Adam Tarnowscy wystąpili o zawieszenie postępowania w sprawie uwłaszczenia zespołu pałacowo-parkowego. W **2006 r.** Jan Tarnowski ponownie ubiegał się o zwrot dukielskiego założenia.

Obecnie, teren dawnego założenia jest zarządzany przez:

1. **Muzeum Historyczne** w Dukli jako zarządca (dz. nr 27/2; 27/3; 27/4 o pow. 10.3624 ha; KW 88401) – pałac, dwie oficyny, park (też w nim budynek sportowy jako szatnia i stadion sportowy oraz plac przeznaczony na organizowanie imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych).
2. **Krośnieńską Fabrykę Mebli** Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością jako użytkownik wieczysty (dz. nr 26, KW 65302) – obszar dawnej części gospodarczej
3. **Lasy Państwowe Nadleśnictwo Dukla** (nr dz. 25, KW 88274) - obszar dawnej części gospodarczej.

1. Miejscowość DUKLA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ PAŁACOWY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Tekst, 3 fot. i plan założenia
--------------------------------	--	--

Zespół pałacowo-parkowy w Dukli jest wyjątkowo wartościowym **przykładem późno-barokowej rezydencji wielkopańskiej** powstałej na terenie południowo-wschodniej Polski w latach 1764-1768, z wykorzystaniem elementów wcześniejszych budowli o genezie sięgającej XVI i XVII wieku. Rozplanowanie i urządzenie całego założenia, powstałe **na pocz. XVIII i po poł. XVIII w.** jest związane z kręgiem oddziaływania mecenatu artystycznego rodziny Mniszchów. Park dukielski prezentuje kompilację programów sztuki ogrodowej, głównie z okresu XVIII w. ukształtowany na wzór **francuski**, i przekształcony **ok. 1837 r.** na styl **romantyczny**, a pod **k. XIX w.** nadano mu charakter **ogrodu angielskiego** o wyglądzie parkowo-krajobrazowym.

c.d. tekstu z punktu 13.

Istnieją też pozostałości po dwóch ogrodach gospodarczych: jeden od pn. strony nie ma połączenia z parkiem i ma użytkowanie odmienne od pierwotnego (ob. Nadleśnictwo); drugi od pn. po wojnie zajmowała szklarnia (zachowane są fragmenty **cieplarni** z murowanym budynkiem o neoklasycznym wyglądzie, k. XIX w.), i przed nim ob. teren rekreacyjno-sportowy; nad skarpą **taras widokowy**, a pod nim piwnice z XVIII w. Ciepłarnie od tarasu widokowego oddzielają schody z ciosów kamiennych, zniszczone. Za pałacem znajduje się **studnia** w kamiennej obudowie, z XVIII w. W pobliżu studni zgromadzono fragmenty kamiennych **detali dekoracyjnych**, rokokowych. Są one dowodem one wysokiego poziomu kamieniarki artystycznej i rzeźby z 2 poł. XVIII w. (mimo upływającego czasu i niesprzyjającego sposobu przechowywania nadal zachowują znakomitą czytelność szczegółów rzeźbiarskich).

Spis fotografii: 1. Widok ogólny od pd.-zach. strony na pałac i oficyny założenia, 2. Widok od pd.-wsch. strony na taras widokowy i elewację piwnic z XVIII w, oraz schody i fragment d. szklarni, 3. Studnia pałacowa, 4. Widok od pn.-wsch. na trzeci staw i w głębi na most kamienny, 5. Filary mostu kamiennego, 6. 7. Lapidarium, 8. Aleja od wsch. strony

3.

4.

5.

ZESPÓŁ PAŁACOWO - PARKOWY W DUKLI

Stan obecny założenia

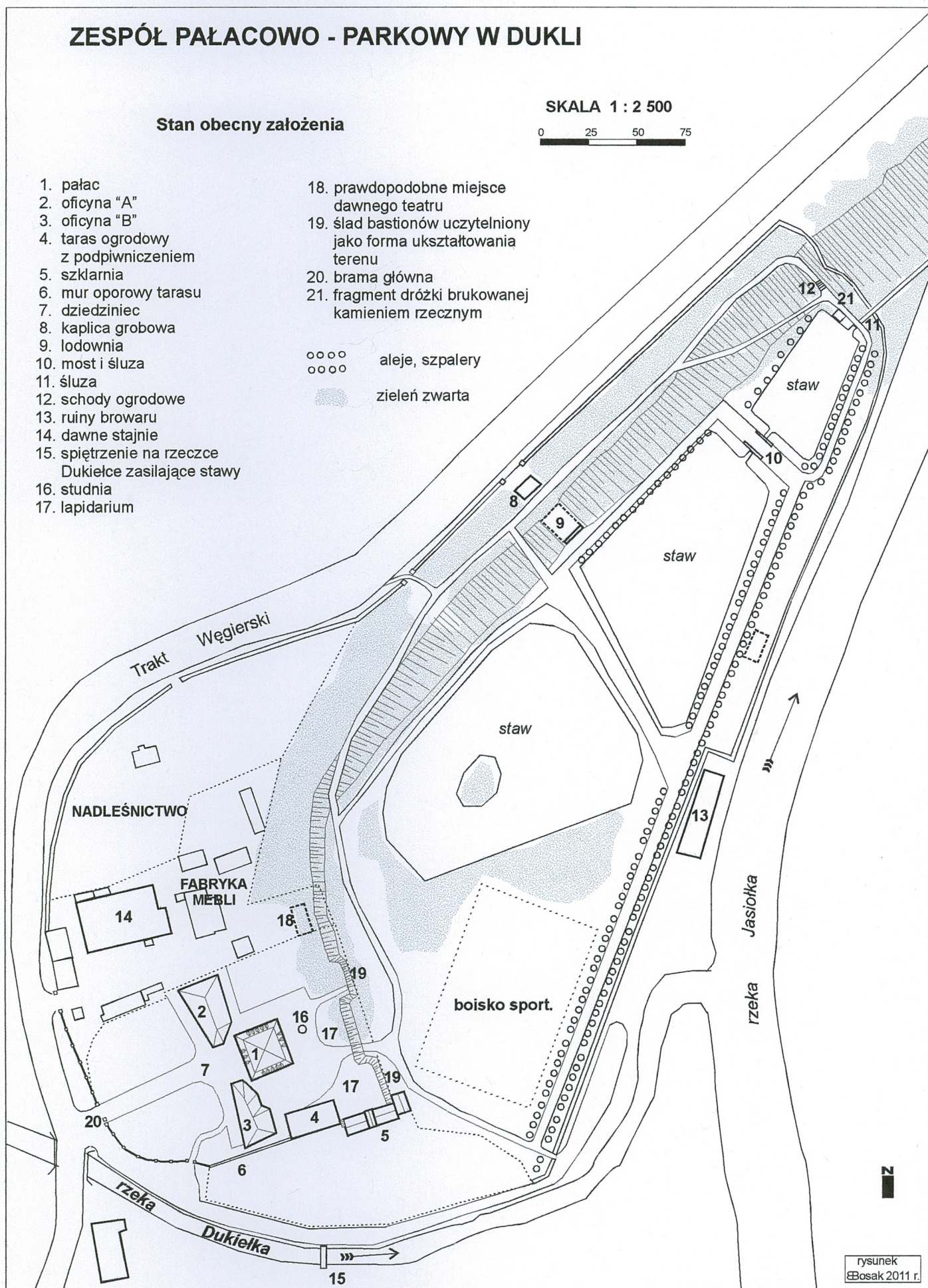
SKALA 1 : 2 500

0 25 50 75

1. pałac	18. prawdopodobne miejsce dawnego teatru
2. oficyna "A"	19. ślad bastionów uczynionych jako forma ukształtowania terenu
3. oficyna "B"	20. brama główna
4. taras ogrodowy z podpiwniczeniem	21. fragment dróżki brukowanej kamieniem rzeczonym
5. szklarnia	
6. mur oporowy tarasu	
7. dziedziniec	
8. kaplica grobowa	
9. lodownia	
10. most i śluza	
11. śluza	
12. schody ogrodowe	
13. ruiny browaru	
14. dawne stajnie	
15. spiężenie na rzeczce Dukielce zasilające stawy	
16. studnia	
17. lapidarium	

o o o o aleje, szpalery

zieleń zwarta

1. Miejscowość

DUKLA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPÓŁ PAŁACOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Plan katastralny z 1851 r. i 3. fot.

6.

7.

8.

